

กลุ่มภารกิจจดหมายเหตุและสารนิเทศท้องถิ่น

00244

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้

NORTH CLIPPING 2556/

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	21 ก.ค. 2556	23	8142	5

“ปั้นแป่งเตียนปูลา ไหว้สาพระเจ้า”

เกี่ยวบุญวันเข้าพรรษา...

“การที่พระสงฆ์เข้าไปประกาศพระพุทธศาสนาในฤดูฝนซึ่งเป็นฤดูทำนุบำรุง บวชครั้งก็ไปเหยียบบงข้าวกกล้าบัว ไปเหยียบสัตว์เล็ก สัตว์น้อยบ้าง เป็นการไม่สมควรอย่างยิ่ง พระสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงได้ทรงบัญญัติพระวินัยให้ภิกษุอยู่จำพรรษาตามวัดต่าง ๆ ตั้งแต่นั้นมา”

ในช่วงเช้าของเทศกาลงานบุญวันเข้าพรรษาพุทธศาสนิกชนต่างพร้อมใจกันออกไปทำบุญตักบาตรฟังเทศน์ที่วัด พอสายหน่อยก็นำเครื่องไทยทาน ผ่าอาบนํ้าฝน เทียนพรรษามาถวายพอถึงช่วงค่ำชาวบ้านก็จะพากันออกมาเวียนเทียนรอบพระอุโบสถ ซึ่งถือเป็นประเพณีสำคัญที่สืบทอดมาตั้งแต่โบราณกาล

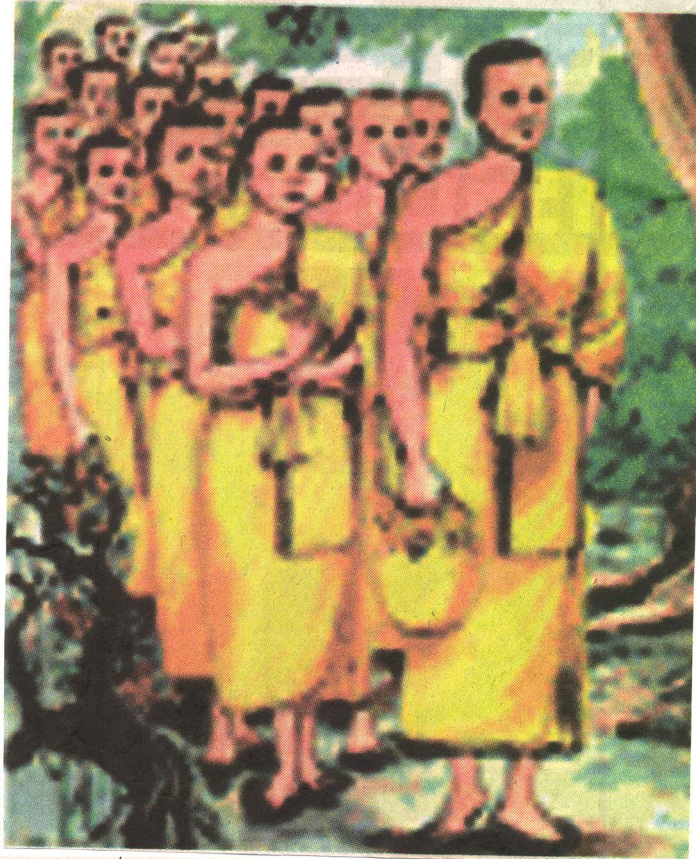
คำว่า “เข้าพรรษา” แปลว่า “พักฝน” หมายถึง พระภิกษุสงฆ์ต้องอยู่ประจำ ณ วัดใดวัดหนึ่งระหว่างฤดูฝน โดยเหตุที่พระภิกษุในสมัยพุทธกาล มีหน้าที่จะต้องจาริกโปรดสัตว์ และเผยแผ่พระธรรมคำสั่งสอนแก่ประชาชน

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	21 ก.ค. 2556	23	8142	5

ไปในที่ต่าง ๆ ไม่จำเป็นต้องมีที่อยู่ประจำ แม้ในฤดูฝน ชาวบ้านจึงตำหนิว่าไปเหยียบข้าวกล้าและพืชอื่น ๆ จนเสียหาย พระพุทธเจ้าจึงทรงวางระเบียบการจำพรรษาให้พระภิกษุอยู่ประจำที่ตลอด 3 เดือน ในฤดูฝน คือ เริ่มตั้งแต่วันแรม 1 ค่ำ เดือน 8 ของทุกปี

พิธีที่ถือว่าเป็นไฮไลท์ของงานเข้าพรรษานอกเหนือจากการทำบุญตักบาตรและการเวียนเทียนแล้ว การถวายเทียนเข้าพรรษาก็เป็นสิ่งที่สำคัญที่น่าสนใจ ซึ่งพิธีถวายเทียนเข้าพรรษาของแต่ละภูมิภาคก็จะแตกต่างกันออกไปตามประเพณี ในวัฒนธรรมของชาวล้านนาการถวายเทียนเข้าพรรษาไม่ได้มีพิธีใหญ่โตมโหฬารอะไรมากนัก และเทียนพรรษาที่ใช้ถวายให้แก่วัดก็ได้ประดิษฐ์ประดอยให้สวยงามเหมือนในปัจจุบัน หากแต่คนล้านนาจะนิยมทำเทียนวันเข้าพรรษาเป็นแท่งเล็กๆ พอเหมาะสำหรับให้พระสงฆ์ได้ใช้จุดในช่วงเข้าพรรษาเท่านั้น ซึ่งเทียนดังกล่าวชาวล้านนาจะเรียกว่าเทียนบาท

ประเพณีหล่อเทียนเข้าพรรษา เป็นประเพณีที่กระทำกันเมื่อใกล้ถึงฤดูเข้าพรรษาซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ พระภิกษุจะต้องอยู่ประจำวัดตลอด 3 เดือน มาตั้งแต่โบราณกาล การหล่อเทียนเข้าพรรษานี้มีอยู่เป็นประจำทุกปี เพราะใน

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	21 ก.ค. 2556	23	8142	5

ระยะเข้าพรรษานี้ พระภิกษุจะต้องมีการสวดมนต์ทำวัตรทุกเช้าเย็นและในการนี้จะต้องมีรูป เทียนจุดบูชาด้วย พุทธศาสนิกชนทั้งหลาย จึงพร้อมใจกันหล่อเทียนเข้าพรรษาสำหรับให้พระภิกษุจุดเป็น การกุศลทานอย่างหนึ่ง เพราะเชื่อกันว่าในการให้ทานด้วยแสงสว่าง จะมีอานิสงส์เพิ่มพูนปัญญาหูตาสว่างไสว ตามชนบท การหล่อเทียนเข้าพรรษากันอย่างเอิกเกริก สนุกสนานมาก เมื่อหล่อเสร็จแล้ว ก็จะมีการแห่แหน รอบพระอุโบสถ 3 รอบ แล้วนำไปบูชาพระตลอดระยะเวลา 3 เดือน บางแห่งก็มีการประกวดการตกแต่งมี การแห่แหนรอบเมืองด้วยริ้วขบวนที่สวยงามและถือว่าเป็นงานประจำปีทีเดียว ในวันนั้นจะมีการร่วมกันทำบุญตักบาตรถวายแด่พระภิกษุสงฆ์ เป็นการร่วมกุศลกันในหมู่บ้านนั้น

ปัจจุบันเทียนที่ใช้ถวายในวันเข้าพรรษามีการตกแต่งแกะสลักเป็นลวดลายสวยงาม บางที่มีการจัดประกวดประชัน มีขบวนแห่เทียนอย่างยิ่งใหญ่อลังการ เช่นประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษาที่จังหวัดอุบลราชธานี ประเพณีถวายปราสาทผึ้งที่จังหวัดสกลนคร เป็นต้น ส่วนในภาคเหนือจะไม่ค่อยพบเห็นพิธีแห่เทียนพรรษาเท่าใดนักส่วนใหญ่ชาวบ้านจะนิยมนำไปถวายให้แก่วัดเองตามแต่ละวัด

อย่างไรก็ตามเชื่อว่าชาวล้านนาจะไม่มีความสามารถในการพิถีพิถันปั้นแต่งเทียนพรรษา วัฒนธรรมของคนเมืองในการทำเทียนก็มีรูปแบบที่น่าสนใจไม่น้อย โดยเฉพาะการทำเทียนพรรษาที่ว้านนี้จะอ่อนช้อยงดงามกว่าภาคอื่น ๆ เสียด้วยซ้ำ การตกแต่งเทียนของชาวล้านนาจะนิยมการนำเทียนขี้ผึ้งมาปั้นเป็นก้อนเล็ก ๆ แล้วกดลงไปในแม่พิมพ์จากนั้นจะนำไปติดตกแต่งเทียน วิธีนี้เรียกว่า กระแหนะ โดยลวดลายส่วนใหญ่จะมาจากจินตนาการ ภูมิปัญญาชาวบ้าน วิถีชีวิต เป็นต้น

ลวดลายที่มักจะพบเห็นในการตกแต่งเทียนพรรษาของคนล้านนา

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	21 ก.ค. 2556	23	8142	5

ก็คือ ลายดอก ลายเครือเถา ลายตำ (สีเหลี่ยม) ซึ่งขั้นตอนการทำค่อนข้างยาก ต้องใช้ความอดทน เดี่ยวนี้ชาวบ้านมักจะประยุกต์ใช้กระดาษเป็นแกน กลางตัดเป็นรูปต่าง ๆ นำไปชุบขี้ผึ้งประมาณ 2 ครั้งเทียนก็จะเคลือบ กระดาษนั้นไว้ ไม่ต้องปั้นให้เสียเวลา

เมื่อกระแสความเจริญธำโถมเข้าสู่สังคมเมือง ความสะดวกสบายก็เกิดขึ้น วัฒนธรรมการหล่อเทียนและการทำเทียนเข้าพรรษาของคนทั่วไปเริ่มจะสูญหายไปพร้อมกับการเข้ามาของเทียนวิทยาศาสตร์ที่หาซื้อง่ายและสะดวกใช้ ซึ่งบางครั้งหากลองนึกย้อนกลับไปดูตามวัดต่างๆ เรามักจะพบเห็นเทียนเข้าพรรษากว่าสิบๆ แท่งตั้งเรียงราย

อยู่หน้าพระประธานในวิหารวัดโดยเปล่าประโยชน์

เมื่อเทศกาลเข้าพรรษามาเยือนการได้ออกไปทำบุญตักบาตร ฟังเทศน์ เวียนเทียนจึงเป็นสิ่งที่งามที่ชาวพุทธพึงปฏิบัติ เหนือสิ่งอื่นใด ก็คือต้องทำจิตใจให้บริสุทธิ์ผ่องใสไปด้วย